

ЯК ПЧОЛЫ — ГЭТАК І ЛЮДЗІ

У Выдавецкім доме «Звязда» пабачыла свет унікальная кніга —
«Францыск Скарына на мовах народаў свету»

ФРАНЦЫСК СКАРЫНА

на мовах
народаў
свету

Разам сабраны пераклады прадмовы Ф. Скарыны да кнігі «Юдзіф» на 64 мовы народаў свету. «Як звяры, / што блукаюць у пушчы, / ад нараджэння / ведаюць сховы свае, / як птушкі, / што лётаюць у паветры, / помняць / гнёзды свае, / як рыбы, / што плаваюць у моры і ў рэках, / чуюць / віры свае / і як пчолы / бароняць вулі свае — / гэтак і людзі / да месца, дзе нарадзіліся / і ўзгадаваны ў Бозе, / вялікую ласку маюць». Гэтыя радкі пераклаў са старабеларускай мовы лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Алесь Разанаў.

У кнізе — пераклады на рускую, аварскую, агульскую, азербайджанскую, англійскую, арабскую, армянскую, балгарскую, балкарскую, бурацкую, верхнялужыцкую, в'етнамскую, в'етнамскую Ю, даргінскую, італьянскую, іўрыт, кабардзінскую, казахскую, калмыцкую, карацінскую, карэйскую, кіргізскую, кітайскую, комі, крымскататарскую, кумыкскую, курдскую, лакскую, латышскую, лезгінскую, літоўскую, марыйскую, нагайскую, нанайскую, ніжнялужыцкую, нямецкую, польскую, пушту, русінскую, рутульскую, саамскую, сербскую, славенскую, табасаранскую, таджыкскую, татарскую, тацкую, тувінскую, удмурцкую, узбекскую, уйгурскую, украінскую, фінскую, французскую, хакаскую, цахурскую, чачэнскую, чувашскую, чэшскую, шорскую, эстонскую, японскую мовы. Разам з перакладам на сучасную беларускую — арыгіналам на старабеларускай — 64 (!) моўныя прасторы, моўныя стыхіі аднаго і таго ж тэксту.

ЯК ПЧОЛЫ — ГЭТАК І ЛЮДЗІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

64 дарогі да чытача, 64 сцежкі асэнсавання даўно, амаль 5 стагоддзяў таму, выказаных, выкладзеных душой і сэрцам беларускага першадрукара слоў. Філасоф-гуманіст, тэалаг, пісьменнік, Францыск Скарына «адкрыў перад нашымі продкамі прастору новых магчымасцяў і шляхоў далейшага развіцця, ні многа ні мала — змяніў увесь сусвет беларусаў». (Алесь Суша).

Патрыятычныя выказванні грунтуюцца на любові да роднай зямлі. Скарына праз стагоддзі сее разумнае, вечнае, добрае. Зярняты мінуўшчыны становяцца крыніцай светласці, напаўняюць жыццё розных пакаленняў сілай, моцнай перакананасцю ў тым, што для ўсіх нас ёсць месца пад Сонцам, кожнаму з нас патрэбны цішыня і цеплыня роднага селішча, якое мы хацелі б бачыць у ладзе ды згодзе. І якое (а значыць — родную сваю старонку) будзем шанаваць і бараніць. Простыя і ясныя памкненні!..

Некаторыя са згаданых болей за 60 моў прадстаўлены некалькімі перакладамі: напрыклад, руская — трыма, крымскататарская — двума, нямецкая — трыма, сербская — трыма, удмурцкая — двума. Большасць перакладаў — на мовы народаў постсавецкіх прастораў. Толькі Расія прадстаўлена, акрамя рускіх тэкстаў, прачытаннямі на мовы 28 народаў. Але і гэта, безумоўна,

далёка не поўная палітра моўных фарбаў Расіі. Будучь наступныя выданні — спадзяёмся, далучацца да перакладу паэты, для якіх роднай з'яўляецца абазінская, адыгейская, алтайская, башкірская, інгушская, макшанская, асецінская, эрзянская, якуцкая, вепская, далганская, комі-пярмяцкая (не блытаць з комі!), мансійская, селькупская, чукоцкая, эвенкійская, юкагірская, мова ніўхаў.

Кніга «Францыск Скарына на мовах народаў свету», прадмову да якой напісаў малады, але, разам з тым, добра вядомы ў краіне кнігазнаўца Алесь Суша, вылучаецца прыязным аздабленнем. У выданні прадстаўлены гравюры Францыска Скарынаўскіх выданняў. Дызайн кнігі распрацаваны Вячаславам Паўлаўцом і Валерыем Рагалевічам. Аддрукаваны зборнік па заказе і пры фінансавай падтрымцы Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Друкарня, дзе было ажыццёўлена выданне, — паліграфічны камбінат імя Якуба Коласа.

Трэба нагадаць, што ў свой час да 100-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы быў выдадзены том з перакладамі верша светача беларускай паэзіі «А хто там ідзе?» у перакладзе болей як на 80 моў народаў свету. Хіба ж такія творчыя праекты не развіваюць цікавасць да беларускай культуры, да Беларусі ўвогуле?

Павел АЛЬСОВЫ.